

Maija Pozemkovska

Latvijā izdotās grāmatas par medicīnas vēsturi (2016–2017)

Arnis Vīksna, Aigars Pētersons

Profesors Aleksandrs Bieziņš un Latvijas bērnu ķirurgģija

Rģiga: Medicģinas apģģads, 2017. 144 lpp.

ISBN 978-9984-813-95-0

Sģerģijģ “Ievģrojamuģ ģrstu dzģve” iznģkusi grģmata, kas tika atvģrta Aleksandra Bieziņa (1897–1975) 120. dzimģšanas dienas atceres sarģkojumģ Paula Stradiņa Medicģinas vģstures muzejģ. Tģas autori ir divi profesori – medicģinas vģsturnieks Arnis Vģksna un RSU rektors Aigars Pģtersons. Grģmata adresģta visiem interesentiem, jo lģdzģas bģrnu ķirurgģijai tajģ atspoguģlota arģ ortopģdģijas, traumatolģģģijas, sporta medicģinas un ģrstniecģiskģs vingroģšanas vģsture Latvijģ. Grģmata veģdota, balģstoties uz arģģivu dokumentiem, publikģcijģm periodģkģ, laikabģedru atmiņģm un agrģk par profesoru rakģģģģto.

Arnis Vģksna

Hercoga kurpes sudraba sprģdģe:

ģģis un tas no medicģinas pagģtģnes Latvijģ

Rģiga: Medicģinas apģģads, 2017. 254 lpp.

ISBN 978-9984-813-94-3

Interesantu un siģetiski asu 26 stģstu krģjums, kurģ autors nav vairģģģies ne no dramatiskģm, ne traģģiskģm epizodģm Latvģijas medicģinas vģsturģ pģdģģo 300 gadu laikģ. Ķģie stģsti ir vģrtģģs izzģģņas avots visiem medicģinas vģstures interesentiem. Grģmatas beigģs atrodams pielģkums ar Latvģijas medicģinas vģstures pamatlģterģģģru no 1762. gada lģdz 2016. gadam (ieskaitot). Grģmatu kģ dģvanu, beģdzot medicģinas studģijas, 2017. gadģ saņģģma jaunie Latvģijas ģrstģ.

Maija Pozemkovska, Arnis Vīksna

Latvijas medicīnas vēsturnieki

Rīga: Medicīnas apgāds, 2017. 112 lpp.

ISBN 978-9984-813-91-2

Grāmatā ietvertā informācija, datu un faktu apkopojums sniedz priekšstatu par pētnieku veikumu Latvijas medicīnas vēsturē. Pētnieki kārtoti hronoloģiskā secībā ar īsbiogrāfiju, kam seko disertācija vai tās autoreferāts, promocijas vai habilitācijas darba kopsavilkums (ja pētījums ir par medicīnas vai farmācijas vēsturi), pēc tam citi darbi – grāmatas vai monogrāfiski apcerējumi, beigās – pētniekam veltīta literatūra (grāmatas, biobibliogrāfija). Šis katalogs ir noderīgs studentiem, muzeju darbiniekiem un bibliogrāfiem, meklējot un apzinot pētījumus Latvijas medicīnas vēsturē.

Rita Grāvere

Tā mēs atgriežamies... : ārsts, anatoms, antropologs

Jēkabs Prīmanis (1892–1971)

Rīga: Skaldū raksti, 2017. 208 lpp.

ISBN 978-9934-8676-0-6

Dr. hist. R. Grāveres ilggadējie pētījumi antropoloģijā apkopoti Latvijas fiziskās antropoloģijas patriarham Jēkabam Prīmanim (1892–1971) veltītajā piemiņas grāmatā. Monogrāfija ir bagātīgi ilustrēta ar retām vai līdz šim nepublicētām fotogrāfijām, jo pēc Otrā pasaules kara profesors J. Prīmanis devās emigrācijā, dzīvoja un strādāja Pitsburgā, ASV. Grāmatas izdošanu atbalstījusi Latviešu ārstu un zobārstu apvienība (LĀZA), kuras biedrs ilgus gadus bija J. Prīmanis.

Lāsma Gaitniece

Dziednīca pie jūras: versija par Liepājas medicīnas vēsturi

Rīga: Vesta-LK, 2017. 144 lpp.

ISBN 978-9934-51-142-4

Grāmata ir vēstījums par Liepājas medicīnas vēsturi, sākot ar 1830. gadu, kad radās ideja pilsētā būvēt slimnīcu. Grāmatai ir divas daļas. Pirmajā – “Liepājas pilsētas slimnīca” – dots ieskats pilsētas medicīnas vēsturē. Otrajā – “Slimnīca pēc Otrā pasaules kara un tās ārsti” – apkopotas intervijas vai raksti ar desmit šīs slimnīcas mediķiem.

Veronika Grišāne

Mēs savai tautai: Latgales ārsti Rēzeknē. 1. daļa

Rēzekne, 2017. 294 lpp.

ISBN 978-9984-29-285-4

Priekšvārdā autore, Rēzeknes goda pilsone, ārste V. Grišāne, norāda, ka šī grāmata veidota ar lepnumu par sava novada medicīnas darbinieku uzticīgo kalpošanu līdzcilvēkiem no 1840. līdz 2015. gadam. Tajā atspoguļoti 100 Latgalē dzimušo ārstu dzīvesstāsti un viņu profesionālā darbība Rēzeknē un tās apkaimē, kā arī viņu neatsveramā un nozīmīgā loma veselības aprūpē. Grāmatas tapšanā izmantots plašs avotu klāsts – Rēzeknes slimnīcas un poliklīnikas arhīvs, ārstu intervijas, publikācijas presē u. c.

Arnis Vīksna

Ārsti. Latvija. Laiks

Rīga: Medicīnas apgāds, 2016. 176 lpp.

ISBN 978-9984-813-87-5

Grāmata par simt izcilākajiem Latvijas ārstiem, kurā atspoguļots ārsta pašizliedzīgais darbs savas tautas labā. Tā veidota kā atsevišķi biogrāfiski stāsti, ko papildina ārsta portrets. Grāmatas adresāts vispirms ir medicīnas students. Lai viņš smeltos iedvesmu, izvēlētos ideālu, kam sekot, jo cildenu un cēlu paraugu un piemēru Latvijas medicīnas pagātnē netrūkst. Kolēģiem ārstiem, kuru redzesloks ir plašāks, tā varētu noderēt kā papildu informācijas avots.

RSU Stomatoloģijas institūts

**Kārlis Barons un viņa laikmets Latvijas zobārstniecībā,
1865–1944**

Redkolēģija: Ilga Urtāne, Andrejs Skaģers, Arnis Vīksna.

(Sērija: Ievērojamu ārstu dzīve)

Rīga: Medicīnas apgāds, 2016. 528 lpp.

ISBN 978-9984-813-88-2

RSU Stomatoloģijas institūta izdotā grāmata (sērijā “Ievērojamu ārstu dzīve”) veidota kā veltījums Latvijas zobārstniecības pamatlicēja profesora Kārļa Barona 150 gadu jubilejai, kas tika svinēta 2015. gada oktobrī.

Grāmata veidota no četriem jubilejas sēdē nolasītiem referātiem, kas pārstrādāti un papildināti. Tajā ir vairāki pielikumi: K. Barona līdzstrādnieku īsbiogrāfijas, viņa studentu saraksts, vairāku profesora un līdzstrādnieku rakstu faksimili. Šis apkopojums ir Latvijas akadēmiskās zobārstniecības pirmo divdesmit gadu darbības atspoguļojums, jo pārpublicēto rakstu autori savulaik bija ievērojami speciālisti.

Arnis Vīksna

Medicīnas vēstures pieminekļi Vecrīgā un kanālmalā

Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2016. 142 lpp.

ISBN 978-9934-18-099-6

Arņa Vīksnas aizraujošajā ceļvedī atrodama informācija par Rīgas vecākajām aptiekām, anatomisko teātri, pelēkajām māsām, Nikolaja nabagmāju un citiem medicīnas vēstures objektiem. Grāmatā publicēti 200 gadu veci attēli no O. Hūna (1764–1832) un J. A. Ēzena (1762–1804) darbu izdevumiem, kā arī J. K. Broces (1742–1823) zīmējumi. Ceļvedī ievietota karte, kurā atzīmēti apskates objekti.

Olga Fokina, Inga Millere

**Priestera Vincenta de Paula žēlsirdīgo māsu apvienības
darbība Latgalē (1789–1864)**

Rīga: Rīgas Stradiņa universitāte, 2016. 98 lpp.

ISBN 978-9934-563-03-4

Šī ir Latvijā pirmā grāmata, kurā sniegts vēsturisks pārskats par priesteru Vincenta de Paula žēlsirdīgo māsu apvienību, tās principiem un žēlsirdīgo māsu misiju, aprakstot to kultūrvēsturiskā aspektā un vienlaikus atainojot arī māsu profesijas aizsākumus. Grāmatā tiek aplūkotas Latvijā līdz šim neziņāmas medicīnas māsu profesijas vēstures lappuses.

Lai taptu grāmata, tika studēti Lietuvas Valsts vēstures arhīva un Baltkrievijas Nacionālā vēstures arhīva materiāli. Vēsturisko avotu izpētē nozīmīgs materiāls gūts publikācijās, kuras atrodamas Polijas, Lietuvas un Latvijas bibliotēkās.

Ivars Siliņš

Mans gājiens: profesora Ivara Siliņa atmiņas

Rīga: Skaldū raksti, 2016. 208 lpp.

ISBN 978-9934-14-989-4

Rīgas Medicīnas institūta (tagad – RSU) 1956. gada absolvents, ārsts kardiologs ar 59 gadu darba stāžu medicīnā, zinātnieks, Triju Zvaigžņu ordeņa virsnieks profesors Ivars Siliņš strādājis slimnīcā “Gaiļezers” kopš tās atvēršanas 1979. gadā un ilgus gadus bijis Iekšējīgo slimību klīnikas vadītājs. “Mans gājiens” ir I. Siliņa atmiņu stāsts ar daudziem pieturas punktiem un pārdomu brīžiem. Grāmatā pieminēti vai raksturoti daudzi sabiedrībā pazīstami ārsti un docētāji.

Maija Pozemkovska

*Dr. med., Rīgas Stradiņa universitātes Medicīnas vēstures institūts, docente /
Institute of the History of Medicine at Rīga Stradiņš University, docent*